

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı – Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Feyzi ÖZMEN tarafından hazırlanan “ Aday Öğretmenlerin Öz Yeterlilikleri ve Öğretmenlik Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişki (Denizli İli Pamukkale ve Merkezefendi İlçe Örneği)” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Kazım ÇELİK

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... /...../ 2016 tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Ramazan BAŞTÜRK

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tezsiz yüksek lisans yapma sürecinde özveri ile uğraşan ve yaşama yaklaşımıyla bizlere örnek olan, bilgisini ve deneyimlerini her zaman cömertçe bizlerle paylaşan değerli hocalarım Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM, Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĐEN, Yard. Doç. Dr. Gökhan TUZCU, Yar. Doç. Dr. Meral Uras BAŞER, Yard. Doç. Dr. Muammer KUNT ve Yard. Doç. Dr. Metin YAŞAR 'a,

Bizleri “ Eğitim Yönetiminde Örnek Uygulamalar” alanıyla tanıştıran, araştırmamın her aşamasında değerli görüş ve eleştirileriyle beni yönlendiren, rehberliğini, zamanını ve bilgisini esirgemeyen değerli hocam- danışmanım Doç. Dr. Kazım ÇELİK' e,

Yüksek Lisans Eđitimimim boyunca bilgilerinden yararlandığım, derslerime giren bütün hocalarıma,

Ekonomik ve sosyal hiçbir yardımı esirgemediğim yanımda oldukları, kendilerine ayırmam gereken zamanı yüksek lisans için kullanmama karşın desteklerini esirgemeyen sevgili eşim Halime ÖZMEN'e, sevgili kızlarım Yüksel Zeren ve Zeynep' e,

Tüm kalbimle teşekkür ederim.

Feyzi ÖZMEN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Feyzi ÖZMEN

ÖZET

**ADAY ÖĞRETMENLERİN ÖZ YETERLİLİKLERİ VE ÖĞRETMENLİK
MESLEKİ KAYGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ
(DENİZLİ İLİ PAMUKKALE VE MERKEZEFENDİ İLÇE ÖRNEĞİ)**

Feyzi ÖZMEN

Bu araştırmada, Aday Öğretmenlerin Mesleki Kaygı Düzeyi, Öz Yeterlik düzeyi ve Öğretmenlik Mesleki Kaygıları ile Özyeterlik Arasındaki İlişki araştırılmıştır.

Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2015–2016 eğitim-öğretim yılı Denizli ili Merkezefendi ve Pamukkale merkez ilçelerinde görev yapan Aday Öğretmenler oluşturmaktadır. “Rastgele örnekleme” yöntemiyle seçilen 300 Aday öğretmene ulaşılarak veriler toplanmıştır. Ölçek sorularının tamamına cevap veren 157 aday öğretmendir. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; “Kişisel Bilgiler”, “Öğretmenlik Mesleği Kaygı Ölçeği” ve “Özyeterlik İnanç Ölçeği” olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0,957 olarak bulunmuştur.

Denizli ili merkez ilçeleri olan Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde okullarda görevli aday öğretmenlerin mesleki kaygı düzeyinin “Kaygılanmıyorum” düzeyinde ve kaygı düzeyinin düşük olduğu söylenebilir.

Denizli ili merkez ilçeleri olan Pamukkale ve Merkezefendi ilçelerinde okullarda görevli aday öğretmenlerin öz yeterlik düzeyinin “İnanıyorum” düzeyinde olduğu, kendilerini yeterli düzeyde gördükleri ve öz yeterliklerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Aday öğretmenlerin mesleki kaygı alt boyutlarına bakıldığında; görev-merkezli kaygılar alt boyutunda “Çok az kaygılanıyorum” düzeyinde olduğu, öğrenci-merkezli kaygılar alt boyutunda “Kaygılanmıyorum” düzeyinde olduğu ve öğrenci-merkezli kaygılar alt boyutunda “Kaygılanmıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür.

Aday öğretmenlerin özyeterlik inancı alt boyutuna bakıldığında; planlama ve öğrenmeyi geliştirme, olumlu sınıf ortamı oluşturma, etkili öğrenme-öğretme süreci, bireysel farklılıklar ve akademik gelişim alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin “İnanıyorum” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Aday Öğretmenlerin mesleki kaygı düzeyinin kişisel değişkenlere göre incelenmesinde; aday öğretmenlerin mesleki kaygı düzeyinin cinsiyet, üniversiteye giriş sırasında tercih sırası, mezun olunan lise türü, kariyer planına, ailede öğretmen olup/olmama durumu, öğretmenlik mesleğine verilen önem derecesi, öğretmenlik

mesleğini isteyerek seçme/seçmeme durumu kişisel değişkenlerine göre farklılık göstermezken; bölüm-branş ve öğretmenlik mesleği bilgi düzeyi değişkenlerinin farklılık yarattığı tespit edilmiştir.

Aday Öğretmenlerin öğretmen özyeterlik inancının kişisel değişkenlere göre incelenmesinde; cinsiyet, mezun olunan lise türü, kariyer planına, ailede öğretmen olup/olmama durumu, öğretmenlik mesleğine verilen önem derecesi, öğretmenlik mesleğini isteyerek seçme/seçmeme durumu kişisel değişkenlerine göre farklılık göstermezken, üniversiteye giriş sırasında tercih sırası ve bölüm-branş değişkenlerinin farklılık yarattığı tespit edilmiştir.

Aday öğretmenlerin mesleki kaygıları ile özyeterlik inanç düzeyleri istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde pozitif, ters orantılı, orta düzeyde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir ($r=-,184$; $p<0,05$). Aday öğretmenlerin mesleki kaygıları ile özyeterlik inanç düzeyleri ile ilgili olarak orta düzeyde ters orantılı ilişki olduğu mesleki kaygılar artınca öz yeterlik inancının düştüğü yâda özyeterlik inancı yüksek olan aday öğretmenlerin mesleki kaygılarının az olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Mesleki Kaygı, Özyeterlik İnancı, Aday Öğretmen, Denizli

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
PROJE ONAY SAYFASI -----	iii
TEŞEKKÜR -----	iv
ETİK BEYANNAMESİ -----	v
ÖZET -----	vi
İÇİNDEKİLER -----	viii
TABLOLAR DİZİNİ -----	xi
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ -----	1
1. Giriş -----	1
1.1. Problem Durumu -----	2
1.1.1. Alt Problemler -----	2
1.2. Araştırmanın Amacı -----	3
1.3. Araştırmanın Önemi -----	3
1.4. Sayıtlar -----	4
1.5. Sınırlılıklar -----	4
1.6. Tanımlar -----	4
İKİNCİ BÖLÜM - ALAN YAZIN TARAMASI -----	5
2.1. Meslek -----	6
2.2. Öğretmenlik Mesleği ve Kariyer Gelişimi -----	6
2.3 Meslek Kaygısı -----	6
2.3.1. Ben-merkezli kaygı -----	7
2.3.2. Görev-merkezli kaygı -----	7
2.3.3. Öğrenci-merkezli Kaygı -----	7
2.4. Öz Yeterlilik -----	8
2.4.1. Genel Öz-yeterlik -----	8
2.4.2. Öğretmen Öz-yeterlik Algısı -----	9
2.4.3. Öğretmen Öz-yeterlik Algısının Önemi -----	9
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM -----	11
3.1. Araştırmanın Modeli -----	11

3.2. Evren ve Örneklem	-----	11
3.3. Veri Toplama Aracı	-----	11
3.4. Verilerin Analizi	-----	13
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR ve YORUM	-----	14
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	-----	14
4.1. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	14
4.1. 2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	16
4.1. 3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	18
4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	-----	27
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	-----	29
5.1. Tartışma ve Sonuç	-----	29
5.2. Öneriler	-----	34
KAYNAKÇA	-----	35
EKLER	-----	37
Özgeçmiş	-----	41

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyi Analizi	14
Tablo 4.1.1. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Ben-Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Analizi	15
Tablo 4.1.2. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyi Görev-Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Analizi	15
Tablo 4.1.3. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyi Öğrenci-Merkezli Kaygılar Alt Boyutu Analizi	15
Tablo 4.2. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancı Analizi	16
Tablo 4.2.1. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancı Planlama ve Öğrenmeyi Geliştirme Alt Boyutu Analizi	16
Tablo 4.2.2. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancı Olumlu Sınıf Ortamı Oluşturma Alt Boyutu Analizi	17
Tablo 4.2.3. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancı Etkili Öğrenme-Öğretme Süreci Alt Boyutu Analizi	17
Tablo 4.2.4. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancı Bireysel Farklılıklar Alt Boyutu Analizi	18
Tablo 4.2.5. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancı Akademik Gelişim Alt Boyutu Analizi	18
Tablo 4.3.1. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Cinsiyete Göre Independent Samples T Testi ile Analizi	19
Tablo 4.3.2. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı	

Düzeyinin Kazanılan Bölümün Üniversiteye Giriş Sınavında Tercih Sırası Göre One Way Anova Testi ile Analizi	19
Tablo 4.3.3. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Mezun olduğu lise türü Göre One Way Anova Testi ile Analizi	19
Tablo 4.3.4. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Bölüm-Branşa Göre One Way Anova Testi ile Analizi	20
Tablo 4.3.5. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Mezuniyet Sonrası Kariyer Planına Göre Independent Samples T Testi ile Analizi	20
Tablo 4.3.6. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Ailede Öğretmen Olup/Olmama Durumu Göre Independent Samples T Testi ile Analizi	21
Tablo 4.3.7. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Öğretmenlik Mesleğinin Önem Derecesine Göre One Way Anova Testi ile Analizi	21
Tablo 4.3.8. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Öğretmenlik Mesleğinin Gereklerini Yerine Getirebilecek Mesleki Bilgi Düzeyine Göre One Way Anova Testi ile Analizi	22
Tablo 4.3.9. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyinin Öğretmenlik Mesleğini İsteyerek Seçip/Seçmeme Durumuna Göre Independent Samples T Testi ile Analizi	22
Tablo 4.3.10. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının Cinsiyet Göre Mann Whitney U Testi ile Analizi	23
Tablo 4.3.11. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının	

Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi	23
Tablo 4.3.12. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının Bölüm-Branşa Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi	24
Tablo 4.3.13. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının Mezuniyet Sonrası Kariyer Planına Göre Mann Whitney U Testi İle Analizi	25
Tablo 4.3.14. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının Ailede Öğretmen Olup/Olmama Durumuna Göre Mann Whitney U Testi İle Analizi	25
Tablo 4.3.15. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının Öğretmenlik Mesleğinin Önem Derecesine Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi	26
Tablo 4.3.16. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının Öğretmenlik Mesleğinin Gereklerini Yerine Getirebilecek Mesleki Bilgi Düzeyine Göre Kruskal-Wallis H Testi İle Analizi	26
Tablo 4.3.17. Aday Öğretmenlerin Öğretmen Öz-yeterlik İnancının Öğretmenlik Mesleğini İsteyerek Seçip/Seçmeme Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Testi İle Analizi	27
Tablo 4.4. Aday Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleği Kaygı Düzeyi ile Öz-yeterlik İnancı İlişkisinin Spearman Korelasyon Testi Analizi	28